

Heron z Aleksandrii (I w. n.e.)

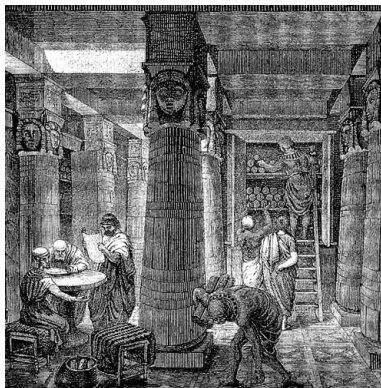
W pierwszym wieku naszej ery we wspaniałym mieście Aleksandrii, stolicy Egiptu, którym od trzech stuleci władała dynastia Ptolemeuszów, żył i działał wszechstronny uczony, którego w naszych czasach nazwalibyśmy matematykiem i fizykiem stosowanym oraz inżynierem. To Heron.

Aleksandrię założył Aleksander Macedoński w 332 r. p.n.e. na miejscu miasta istniejącego już od przeszło dwóch tysiącleci. Sprowadził znakomitego urbanistę i architekta Dejnocharesa. Zaplanował on stolicę Egiptu, która stała się na parę stuleci ważnym ośrodkiem handlu i kultury w basenie Morza Śródziemnego.

Ptolemeusze byli światłymi władcami, dbającymi również o naukę i kulturę. Założyli największą w tamtych czasach bibliotekę (330 r. p.n.e.), liczącą około 700 tys. dzieł. Była ona najważniejszą częścią prototypu uczelni czy też akademii nauk – muzeum.

² Antropozofia według Steinera: „Przez antropozofię rozumiem naukowe badanie świata duchowego, które przekracza jednostronność zarówno czystego przyrodoznawstwa, jak i zwykłej mistyki, i które – zanim podejmie próbę wnikięcia w świat ponadzmysłowy – w poznającej duszy rozwija najpierw nieznaną jeszcze zwykłej świadomości i zwykłej nauce siły, jakie wnikięcie takie umożliwiają”.

Wyobrażenie wnętrza starożytnej Biblioteki Aleksandryjskiej

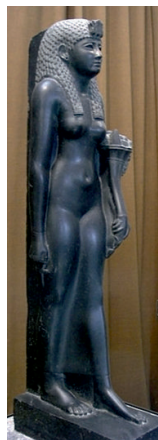

Współczesna Biblioteka Aleksandryjska

Przy muzeum działało obserwatorium astronomiczne, ogród botaniczny i zoologiczny. Uczni z całego basenu Morza Śródziemnego pielgrzymowali do Aleksandrii.

Znany wszystkim Euklides odkrywał w Aleksandrii prawa geometrii, której uczymy się do tej pory. W Aleksandrii tworzył również Archimedes i tu odkrył słynne „prawo Archimedesas”. Tu też zginął w czasie drugiej wojny punickiej.

Za czasów Ptolemeusza prowadzono cały szereg prac inżynieryjnych, jak np. przekopanie kanału do Nilu czy też zbudowanie słynnej latarni morskiej na Faros.

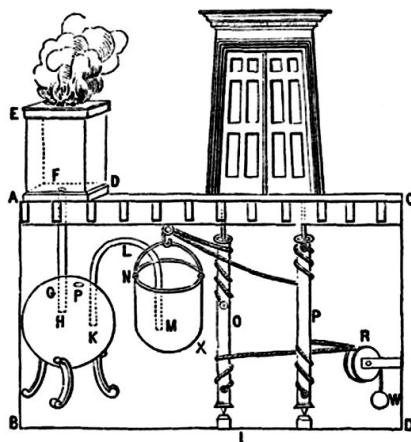

Pomimo, że czasy nie były spokojne, uczeni filozofowie byli cenieni i otrzymywali pensje od władców. Czasy, w których działał Heron też były burzliwe, były to czasy wojen domowych w Rzymie, czasy panowania ostatniej królowej z dynastii Ptolemeusza, Kleopatry VII.

Heron nie tylko był twórczym uczonym i wynalazcą, lecz także nauczycielem i autorem wielkich dzieł – kompendiów ówczesnej wiedzy. Na szczęście niektóre z nich przetrwały dzięki arabskim kopiom. Te dzieła to: *Pneumatyka*, *Mechanika*, *Zwierciadła*.

Heron wymyślał rozmaite, zmyślne urządzenia. Jest autorem automatycznie otwieranych bram do świątyni poprzez zapalenie ognia ofiarnego na ołtarzu.

Rozgrzane powietrze pod paleniskiem wypiera wodę ze zbiornika, ta przemieszcza się do wiadra wiszącego na systemie linek i bloczków, a w chwili, gdy wiadro jest wystarczająco ciężkie, wałki zaczynają się obracać i otwierają drzwi.

Jak nazwa wskazuje, również „fontanna Herona” jest jego pomysłu. Heron był autorem pierwszego silnika parowego zwanego aeolipilą, czyli inaczej Banią Herona. Niestety, potraktowano tę banię bardziej jako gadżet czy zabawkę, nie dostrzeżono w niej potencjału przemysłowego. Może na szczęście, może świat wyglądałby dzisiaj zupełnie inaczej, gdyby rewolucja maszyn parowych nastąpiła na początku pierwszego tysiąclecia.

Przykład Aten, Aleksandrii czy Rzymu pokazuje, że nawet bardzo wysokie cywilizacje, jak wspaniała kultura helleńska, mogą upaść. Dobrze, że dzięki Arabom wielkie dzieła antycznej kultury przechowały się, by stanowić bazę do rozwoju już naszej cywilizacji.

Zapraszamy do wirtualnej wizyty w starożytnej Bibliotece Aleksandryjskiej:

http://www.wsp.krakow.pl/whk/biblioteki/wir_wyc.html

Z.G-M